

တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပျၢ်- 'မ့ၢ်နဖးလံာ်စီဆုံဒီးနမၤတၢ်စ့ၢ်ကိးခါ?'

တၢ်တီၢ်ထူ- တၢ်လဲၤတၢ်လၢအကြၢးအဘၣ်န့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဖးလံာ်စီဆုံဒီးကဘၣ်မၤထွဲ.

၁. တၢ်ဆၢဂ့ၢ်ဆူဒီးပုၤဝဲၣ်ခါသ့ၣ်တဖၣ်လၢလီၤဒဲးကံးဒီးစီၤန့ၣ်ဖၤ(၁၅)

- ဝုၣ်လၢကလီးစ့ၤ, လီၤဒဲးကံး, ဒီး ဟံၣ်ရိးပလိးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ဘူးလၢ Lycus valley, အိၣ်ဝဲ ၁၀၀ မံးလၢ လၢမုၢ်ထီၣ်လၢ အးဖးစူးန့ၣ်လီၤ. စီၤပီလူး လဲၤတတုၤနီတဘျီဘၣ်(၂:၁); ဘၣ်ဆၣ် အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဒ် စီၤပီလူးအဒိပုၤဝဲၣ်(၁၅).
- လၢခရံၣ်အပူၤန့ၣ်, ပဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢကံး ပမ့ၢ်ဖိလၢအဘၣ်တၢ်ကွၢ်ကဲက့ၤပုၤဒ်ယွၤအဖိခါသ့ၣ်တဖၣ်(၁:၁-၂; ၄:၇, ၉).
- နူၤဖၤ- လၢလံာ်စီဆုံတၢ်ကွဲးအလီၢ်လံာ်အပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ ဟိမုၢ် တဲဝဲလၢ အဝဲဟိမုၢ်အဟံၣ်(၃:၁၁; ကလၤ ၃:၂၈), ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်လၢ လီၤဒဲးကံး မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ရိးပလိး.
- ပဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ပမ့ၢ်သရိၣ်လီၤ, တမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်(အး. ၂:၁၉-၂၂; ၁ ပုၣ်. ၂:၄-၅).
- ညီညါတၢ်သ့ၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢကဘၣ်သကိးတၢ်(သ့ၣ်ဟံၣ်ဒ်သရိၣ်အသိး)(ရိ. ၁၆:၃-၅; ဖဲလံာ်မိၢ်. ၁-၂). တၢ်ဘၣ်လီၤဆီ တၢ်လၢ ဟံၣ်ဒီးသရိၣ်န့ၣ် အိၣ်စးထီၣ်ဖဲ ၃ century.

၂. ပကဘၣ်ဖးလံာ်စီဆုံ(၁၆)

- လံာ်တၢ်ကစီၣ်တခါအံၤမ့ၢ်ဝဲအလံာ်ကရၢ(၁:၂), လၢတၢ်ကဘၣ်ဖးအီၤလၢ ကလီးစ့ၤ ဒီး တုၤသုဖးလံာ်အံၤဝဲဒီးမၤဒ်သိးပုၤလီၤဒဲးကံးအတၢ်အိၣ်ဖျိကဖးဝဲစ့ၢ်ကိးတက့ၢ်(၁၆).
- ဒီးလံာ်ဟဲလၢလီၤဒဲးကံးန့ၣ်, ဖးစ့ၢ်ကိးသ့ဝဲတက့ၢ်(၁၆). ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်စီၤပီလူးအလံာ်ပရၢလၢအးဖးစူး, မ့ၢ်လၢ လံာ်အခိၣ်သ့ၣ် အပူၤန့ၣ် အးဖးစူး ၁:၁ တၢ်ကတိၤလၢ "လၢအးဖးစူး" ဒုးန့ၣ်ပုၤလၢ စီၤပီလူး အဲၣ်ဒီးလၢ အလံာ်ပရၢန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဖးအီၤလၢတၢ်လီၢ်ကိးတီၤဒဲးလီၤ.
- မၤတၢ်ဖးဘၣ်လံာ်ပရၢအံၤတက့ၢ်. မ့ၢ်လၢ လံာ်တဘျီအံၤအိၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်(၁:၂၃; ၂၈; ၂:၈; ၃:၅-၇), ပုၤကိးဂၤဒဲးတအဲၣ်ဒီးဖးဝဲဘၣ်.
- J. C. Ryle: "တၢ်ထုကဖၣ်အကပၤန့ၣ်, တၢ်ဖးလံာ်စီဆုံန့ၣ် မ့ၢ်ပုၤခရံၣ်ဖိအမူအဒါလၢအဒိၣ်ကတၢ်န့ၣ်လီၤ"(၁:၉-၁၄; ၄:၂-၄, ၁၂; ၄:၁၆; ၃:၁၆; စံး. ၁:၁-၃). စီၤပီလူးအလံာ်ပရၢန့ၣ် မ့ၢ်ယွၤကလုၢ်ကထါ (၂ ပုၣ်. ၃:၁၅-၁၆).
- လၢအဝဲသ့ၣ်အပူၤန့ၣ် ပန့ၢ်တၢ်ကူၣ်သ့ၣ်ကူၣ်ဘၣ်လၢတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤအဂီၢ်(၂ တံၤ. ၃:၁၅), ပကတဲၢ်ကတီၤပသးလၢမၤတၢ်ဂ့ၢ်(၂ တံၤ. ၃:၁၆-၁၇), တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်ပုၤလၢတၢ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘျီ(၁:၂၈; စံး. ၁၉:၁၁),ဒီး တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢ တၢ်ဟ့ၣ်ကနၤ, တၢ်န့ၢ်သါန့ၣ်လီၤ(၁:၅; ၃:၂၄; ၂ ပုၣ်. ၁:၄).

၃. တၢ်မၤလၢနဒီးန့ၣ်လၢကစၢ်(ယုၣ်ရှုး)ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်မၤလၢမၤပုၤအီၤတက့ၢ် (၁၇)

- စီၤအၢၣ်ယံးပုၤ အမၤန့ၣ်အိၣ်ဖျါထီၣ်ဖဲအံၤဒီး ဖဲလံာ်မိၢ် ၂ န့ၣ်လီၤ. စီၤပီလူးအဲၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဖျိလၢကလီးအပူၤန့ၣ် ကစံးဘၣ် စီၤအၢၣ်ယံးပုၤ တၢ်မၤလၢနဒီးန့ၣ်လၢကစၢ်အပူၤန့ၣ်ပလီၢ်နသးလၢနကမၤတုၤအလၢကတက့ၢ်." ဘၣ်မနုၤအယိလဲၣ်? ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် အကဟဲအိၣ်ဒီးတၢ်အဂံၢ်ဆူၣ်ဘၣ်ဆူၣ်.
- သရိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ခရံၣ်အနီၢ်ကစၢ် ဒီး သရိၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျိဖိကိးဂၤန့ၣ် အိၣ်ဒီးအမူအဒါလၢအကဘၣ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ် လၢ ကစၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလီၤ(၂:၁၉; ၃:၁၁-၁၇; ၁ ကရံၣ်. ၁၂:၁၈-၂၂).
- ဖၢန့ၣ်နမံၤဖဲအံၤ- "တဲဘၣ်_____, တၢ်မၤလၢနဒီးန့ၣ်လၢကစၢ်အပူၤန့ၣ်ပလီၢ်နသးလၢနကမၤတုၤအလၢကတက့ၢ်." အိၣ်မူတၢ်အိၣ်မူလၢယွၤအလၢအကပီၤအဂီၢ်, အယိ, ပုၤကသ့ၣ်နီၣ်နၤလီၤ.